

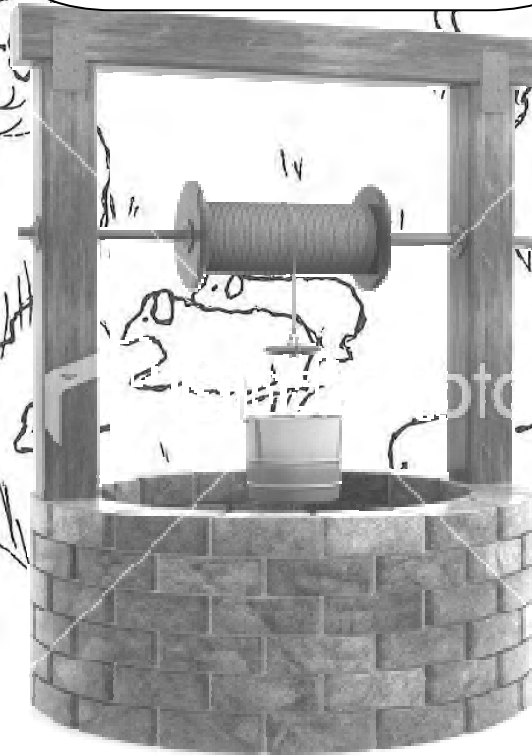
תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר



בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

החורא ישבו העררים

פרשת כי תבוא



כיתה ז'

הר"ר יוסף מאיר שווארץ הי"ד

חידו"ת לפרשת כי תבוא

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי.

וצ"ב מהו הווידוי שלא שכח מהמצוות אדרבה מעלה היא שקיים את המצוות (עיין רשיז"ל) וי"ל על פי מה שכתבו הספה"ק לפרש אמרינו בתפילת ראש השנה "כי זוכר כל הנשכחות אתה" דאם אדם עושה מצוה וזוכרו להתפאר בו ואז נשכח זכותו למעלה ורק אם אינו מתפאר בו הרי היא בבחינת שכחה אצלו אז מזכירין זכותו למעלה, וכמו"כ בעבירות מי שחטאתו נגדו תמיד ומתאונן על זה כל ימי חייו אז אין מזכירין חטאו למעלה אבל אם שוכח עוונותיו אז נזכר החטא ח"ו למעלה, וזהו "כי זוכר כל הנשכחות אתה", בין עבירה ובין מצוה.

והשתא א"ש אמנם לא עברתי ממצותיך אבל החסרון הוא ולא שכחתי, שזכרתי והתפארתי במצוה שעשיתי ועל זה הוא מתודה.

(דברי יואל)

כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר. הנה

מצינו בדברי חז"ל (מעשר שני פ"ה מ"י)

שקראו לפרשה זו וידוי מעשר, על שם שמתוודה ואומר בערתי הקודש מן הבית, לא אכלתי באוני ממנו, ונתקשו המפרשים מה ענין שם וידוי לכאן, והלא אדרבה בכל הפרשה הוא מתפאר ומשתבח בנפשו שקיים מצות בוראו כדת כראוי וכנכון.

ונל"פ על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' בראשית) על הכתוב ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים, דהנה עינינו רואות מי שעובד ה' באמת נראה בעיניו כי איננו כלום, ומי שאינו עובד ה' באמת ידמה בעיניו לאדם חשוב, והטעם כי איתא בתיקו"ז (דף כה:): כל מצוה דלאו איהי בדחילו ורחימו לא פרכת לעילא, ולכן מי שעובד באמת בדחילו ורחימו פרכת לעילא ולא נשאר פה מאומה, ולזה נדמה בעיניו כאילו לא עשה כלום, אבל מי שאינו עובד בדחילו ורחימו לא פרכת לעילא ונשאר בכאן, ולכן נדמה בעיניו שעושה מאומה, וזהו ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו, כלומר שהיה נחשב בעיניו כאין, והטעם כי לקח

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות ב"ק מרן רבינו הקדוש זיעעב"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

אותו אלהים, שכל המעשים טובים שלו לקח אלהים ופרחת לעילא ולא נשאר אצלו מאומה, עכ"ד. ומעתה יש לומר שזהו הכוונה במה שנאמר בפרשה זו לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי, שהוא מתוודה ואומר שלא זכה לקיים מצוות ה' בדחילו ורחימו, וממילא לא פרחת לעילא ונשארו המצוות בכאן, וזהו הכוונה לא עברתי ממצותיך, כלומר שלא עברתי מן המצוות אלא נשאיתי עמהם במקומם משום דלא פרחת לעילא, ומטעם זה ולא שכחתי, שלא שכחתי ממעשה המצוות ובכל עת נדמה בעיני כאילו סיגלתי מצוות ומעשים טובים הרבה, ולפי זה שפיר נקרא פרשה זו בשם וידוי מעשר, שהרי הוא מתוודה על שלא זכה לקיים מצוות ה' בדחילו ורחימו.

(ברך משה)

כי תבא אל הארץ וגו' ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך. ונראה לפי"מ שכתב בספר סמא דחיי עה"פ נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו, דהנה ארז"ל כך דרכו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עעו"ז, והנה

ריב"ז אמר לתלמידיו ולואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם תדע שאם אדם עובר עבירה אומר שלא יראנו האדם, נלמד מזה כי נוח לאדם להיות רע לשמים מלהיות רע לבריות, וא"כ מסתברא מי שהיצה"ר התחיל לפתותו מפתוהו תחלה במה שבין אדם למקום ואח"כ בין אדם לחברו, ובזה יובן דברי הכתוב ונפש כי תחטא, ר"ל כשהתחיל לחטוא אז ראשיתו למעול מעל בה' דהיינו בינו לבין קונו, אך עבירה גוררת עבירה וגורמת להיות גם מכחש בעמיתו בפקדון, דהוא עבירה שבין אדם לחבירו ע"כ, ולפי"ז כאשר האדם רוצה לשוב אל ה' צריך לעשות תשובה על עוונותיו חמור אל הקל, והיינו קודם לשוב על עבירות שבין אדם לחברו ואח"כ על עבירות שבין אדם למקום, וזשה"כ ולקחת מראשית כל פרי האדמה, דכשתרצה לשוב אזי קודם ולקחת מעבירות אלו אשר תביא מארצך היינו עבירות שבין אדם לחברו, ואח"כ והלכת אל המקום אשר יבחר בו ה' היינו לשוב על עבירות שבין אדם למקום.

ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקִיךָ בשמחה

בעת גזירת המלבושים ברוסיה, שגזרו לשנות המלבושים וללבוש כבגדי הגוים, קם איש אחד, שהיה המתחיל בדבר, ולבש בגדים חדשים כמצווה מפי השלטונות, ובא אל הרה"ק ר' משה צבי מסאווראן זי"ע בלב שמחה, אמר הרה"ק מסאווראן, שעתה נתיישב לו מאי דכתיב בתורתינו הק' שכל העונשים הקשים מנשוא שבתוכחה באים על אשר 'לא עבדת את ה' אלוֹקִיךָ בשמחה ובטוב לבב', שנראה ממשמעות הכתוב שעבדו את ה', אך לא משמחה ובטוב לבב, והיה תמוה לו - למה יבואו גזירות קשות אלו שבתוכחה על העדר השמחה שבעבודת ה'. אלא יש לומר שפירושם של הדברים כך הם, שבאמת אינם עובדים את ה' כלל וכלל, אך על העדר העבודה בלבד עדיין יש להמליץ שמקושי הגזירות המוטלות עליהם ע"י השלטונות ראש בל עמם ואנוסים הם להתבטל מעבודת ה', אולם כאשר אינם נעצבים אל ליבם על קושי גזירות אלו, ולא עוד אלא ששמחים בדבר, הרי שוב אין להמלצה זו מקום לחול, ועל כך באה התוכחה הקשה, וזהו: תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקִיךָ, והיה לך להיות נעצב על זה, ולא די שלא עבדת אלא שעוד היית שרוי בשמחה ובטוב לבב.